

DARE

Depolarisation Activism for
Resilient Europe

DARE to Care: Prava LGBTQIA+ osoba

Autor: Ana Janković

Croatian Education and Development
Network for the Evolution of
Communication - HERMES
Croatia

Kreisau-Initiative
Kreisau Initiative e.V.
Germany

Open Communication
Serbia

TRANSFORM
Sweden

Western Balkans
Network
Bosnia-Herzegovina

Co-funded by
the European Union

Ovaj projekat je sufinansiran sredstvima Evropske komisije. Stavovi i sadržaj nastavnih planova su isključiva odgovornost njihovih autora i ne odražavaju stavove Evropske komisije ili organizacija koje sprovode projekat. Evropska komisija nije odgovorna za bilo kakve posledice koje proizlaze iz ponovne upotrebe ove publikacije.

DARE to Care: Prava LGBTQIA+ osoba

O projektu

Inicijativa 'DARE - Depolarization Activism for Resilient Europe' ('Aktivizam za depolarizovanu i snažnu (otpornu) Evropu') pokrenuta je sa ciljem stvaranja prostora za kritički pristup učenju i dijalog usmeren na mlade i njihov aktivizam u području savremenih izazova kao što su polarizacija, radikalizacija, mentalno zdravlje i kršenja ljudskih prava. Obrazovni materijali DARE projekta nastoje da ojačaju aktivno građanstvo i evropske vrednosti i da promoviraju i osnažuju glasove mladih i njihov građanski angažman. Za više informacija posetite internet stranicu projekta: www.depolarisation.eu

Teme

- 'DARE to Care' (igra reči, 'Usudi se da brineš') tema - uvid u motivaciju mlade osobe i njenu predanost da volontira za određeni cilj kojim doprinosi napretku zajednice;
- Prava LGBTQIA+ osoba, sa naglaskom na pružanje pomoći (pravne, medicinske i psihološke) članovima LGBTQIA+ zajednice koji su preživeli nasilne zločine iz mržnje.

Kontekst

Ljudska prava treba da budu jednaka za sve, ali LGBTQIA+ zajednica se svakodnevno suočava sa diskriminacijom, uznemiravanjem ili još gorim pojavama. Šezdeset zemalja širom sveta još uvek ima zakone koji kriminalizuju homoseksualnost; samo 2020. godine ubijeno je 350 transrodnih osoba, a 83% LGBT osoba krije svoju seksualnost. Incidenti motivisani mržnjom su značajno manje prijavljivani i dokumentovani u odnosu na incidente u kojima nema mržnje kao motiva.

Ova tema je važna za učenike jer podiže svesti o različitim načinima na koje mogu da pomognu LGBTQIA+ zajednici, razviju empatiju i razumeju kroz šta svakodnevno prolaze.

Ciljevi

- podizanje svesti o diskriminaciji i nasilju protiv pripadnika LGBTQIA+ zajednice;
- razvijanje empatije i svesti o tome kako ljudi mogu da pomognu onima koji su diskriminirani;
- stvaranje razumevanja prema raznolikosti ljudske seksualnosti.

Ishodi učenja

Na kraju časa učenici će moći da:

- objasne probleme sa kojima se pripadnici LGBTQIA+ zajednice susreću u društvu;
- analiziraju i navedu koja vrsta akcije(a) može da se preduzme kako bi se poboljšao njihov položaj i tretman.

Materijal i oprema

laptop
projektor
zvučnici
internet/Wi-Fi
flipchart papiri i markeri za grupni rad

Trajanje

45 minuta (jedan školski čas)

Pregled aktivnosti na času

Uvod (10 minuta)

Na početku pitajte učenike da li znaju šta znači "LGBTQIA+".

(Napomena: pogledajte tablicu ispod, izvor: <https://lgbt.ucsf.edu/glossary-terms>)

Lezbijka:

Žena čija je primarna seksualna orijentacija prema osobama istog pola.

Homoseksualac/ka (gej):

Seksualna orijentacija prema osobama istog pola.

Biseksualac/ka:

Osoba čija je primarna seksualna i emocionalna orijentacija prema osobama istog i drugih polova ili prema osobama bez obzira na njihov pol.

Transseksualac/ka:

Osoba koja živi u polu različitom od onog koji joj je dodeljen pri rođenju.

Neke osobe uzimaju hormonsku terapiju i/ili se podvrgavaju operacijama, dok druge ne. Termin se ponekad koristi isključivo za označavanje trans osoba koje se podvrgavaju operaciji promene pola.

Kvir (queer):

Može uključivati, ali nije ograničeno na homoseksualce, lezbijke, biseksualne, transrodne, interseksualne i aseksualne osobe. Ovaj izraz ima različita značenja za različite ljude. Neki ga smatraju uvredljivim, dok ga drugi koriste u širem smislu istorije pokreta za prava homoseksualaca.

Interspolne osobe:

Ljudi koji bez medicinske intervencije razviju primarne ili sekundarne polne karakteristike koje se ne uklapaju u društvene definicije muškarca ili žene. Mnoge vidljivo interspolne osobe lekari u ranom detinjstvu sakate kako bi polne karakteristike pojedinca bile u skladu sa idejom društva o tome kako bi trebalo da izgleda normalno telo. Interspolne osobe su relativno česte, iako društveno poricanje njihovog postojanja ostavlja vrlo malo prostora za javnu raspravu o interspolnim pitanjima.

Aseksualnost:

Generalno je karakteriše izostanak seksualne privlačnosti ili želje za partnerskom seksualnošću. Aseksualnost se razlikuje od celibata, tj. namernog uzdržavanja od seksualne aktivnosti.

+

Znak "+" potvrđuje činjenicu da postoje i drugi polni i rodni identiteti (panseksualac, rodno fluidan, bi-znatiželjan i drugi). To je takođe šira oznaka za uključivanje i prihvatanje svih iskustava.

Uvod (nastavak)

Nakon toga, nastavnik pita učenike da li poznaju neke slavne LGBTQIA+ osobe. Ako niko ne ponudi odgovor, nastavnik može da podeli sa učenicima informaciju o procenjenom broju ljudi koji žive 'u ormaru' - "Velika većina svetske populacije seksualnih manjina – procenjuje se oko 83% onih koji se identifikuju kao lezbijke, homoseksualci/ke ili biseksualci/ke – svoju orijentaciju drže skrivenom od svih ili većine ljudi u svojim životima." (Studija Škole javnog zdravlja na Univerzitetu Jejl iz 2019., vidi: <https://medicine.yale.edu/news-article/the-global-closet-is-ogromna-vecina-svjetova-lesbian-gay-bisexual-population-hide-orientation-ysph-study-finds/>). Nastavnik zatim može da pita učenike za mišljenje o tome zašto ljudi ne vole da dele te informacije. (Napomena: razlozi mogu da budu strah ili odbacivanje od strane prijatelja, porodice; progon; diskriminacija itd.).

Nastavnik zatim najavljuje da će razred danas pogledati film o LGBTQIA+ aktivisti iz Srbije. Nakon pažljivog gledanja filma će uslediti rasprava o njemu.

Gledanje video zapisa DARE to Care: Prava LGBTQIA+ osoba (5 minuta)

Prikažite video zapis učenicima: <https://depolarisation.eu/sr/dtc-s/>

Kratka rasprava o video zapisu (10 minuta)

Korisna pitanja za istraživanje, razmatranje i dalje proučavanje:

- Da li vas je nešto u filmu iznenadilo ili zainteresovalo?
- Koje su glavne stvari koje Nikola radi u svojoj organizaciji?
- Šta mislite, zašto su ljudi skloni da diskriminišu osobe drugačije seksualne orijentacije, nacionalnosti, religije, nivoa obrazovanja ili socio-ekonomskog statusa?
- Naravno, učenici mogu i sami postavljati pitanja o video zapisu koji su upravo pogledali.

"Brzo istraživanje - Slagalice" - grupni rad (20 minuta)

Nasumično podelite učenike u pet grupa (optimalno je 4 učenika po grupi, iako je moguće i više ili manje, po potrebi). Svaka grupa dobija jedan list flipchart papira i markere za izradu prezentacije.

Dajte svakoj grupi po jedan zadatak (izazov) sa sledeće strane. Grupe imaju 10 minuta na raspolaganju da rasprave svoj izazov i osmisle rešenje ili odgovor.

Nakon toga, grupe predstavljaju svoje rezultate (2 minuta po grupi), nakon čega ostatak razreda postavlja dodatna pitanja, nudi predloge i povratne informacije.

"Brzo istraživanje - Slagalice" - grupni rad (nastavak)

Prva grupa - Filozofska rasprava

Zadatak: Proučite ova tri citata i na papiru nacrtajte oluju ideja ili mapu uma, analizirajući šta su autori ovih citata želeli da poruče:

Prvi citat: "Jednakost je više od donošenja zakona. Borba se stvarno dobija u srcima i umovima zajednice, gde se to stvarno računa." – Barbara Gittings

Drugi citat: "Još uvek me čudi da iko može da ima bilo kakav moralni prigovor na tuđu seksualnost. To je kao da nekom govorite kako da očisti svoju kuću." (River Phoenix)

Treći citat: "Najbolja stvar kod izlaska iz ormara je to što niko ne može da te uvredi govoreći ti ono što si im upravo rekao." (Rachel Maddow)

Druga grupa - Diskriminacija pripadnika LGBTQIA+ zajednice

Zadatak: Brzo istražite na internetu koji su najčešći oblici diskriminacije pripadnika LGBTQIA+ grupe u vašoj zemlji. (Šta mislite zašto se to događa?)

Treća grupa - Organizacije koje pružaju pomoć

Zadatak: Brzo istražite na internetu koje organizacije u vašoj zemlji pružaju pomoć LGBTQIA+ osobama (medicinsku, pravnu, psihološku).

Četvrta grupa - Šta pojedinac može da uradi?

Zadatak: Napravite popis od tri stvari koje svaka osoba može da uradi kako bi pomogla LGBTQIA+ zajednici (To može biti pomoć na ličnom nivou, pripadniku grupe, ili volontiranje u organizaciji koja pruža pomoć.).

Peta grupa - Rešavanje sukoba

Zadatak: Zamislite da svedočite situaciji u kojoj je LGBTQIA+ osoba uznemiravana. Navedite tri moguće reakcije koje bi pomogle.

Izvori

- Projekat DARE, nastavni planovi, dodatni materijali i video zapisi koji se nalaze na internet stranici projekta: www.depolarisation.eu ili www.resilienteurope.eu
- "Da se zna" | Pravna i psihološka pomoć LGBTQIA osobama, internet stranica organizacije: <https://dasezna.lgbt/en/who-we-are/>

Adaptacija aktivnosti za nastavu na daljinu

Sve aktivnosti ovog nastavnog časa se mogu sprovesti i u obliku rasprave celoga razreda, bez grupnog rada, rešavanjem pojedinih zadataka ili pitanja kroz plenarnu raspravu (ceo razred zajedno).

Ova lekcija se takođe lako može prilagoditi onlajn okruženju jer se veći deo usredsređuje na razmišljanje i razgovor učenika. Grupna aktivnost treba da se odvija u sobama za pojedinačne sastanke, dok se sve ostale aktivnosti odvijaju u zajedničkom prostoru.

Ocenjivanje i evaluacija

Iako se neki njeni elementi odnose na lako proverljivo razumevanje i baratanje pojmovima, svrha ove lekcije je ipak podsticanje empatije prema određenoj grupi ljudi - a to ne bi trebalo da bude predmet ocenjivanja ili drugih standardnih oblika vrednovanja. U idealnom slučaju, evaluacija bi trebalo da se usredsredi na akciju učenika koja bi mogla da usledi nakon sprovedene razredne aktivnosti - na primer, izvođenje jedne od ideja za domaći zadatak

Ideje za domaći zadatak

- Prva ideja za domaći zadatak: Razgovarajte o ovom problemu sa ljudima u svom okruženju. Ako su skloni diskriminatornim primedbama, nemojte da se raspravljate sa njima, već pokušajte da ih saslušate i saznate zašto veruju ili osećaju ono što veruju ili osećaju. Pokušajte da se uključite u dijalog, a ne u raspravu. Kasnije predstavite u razredu šta ste saznali - koji su neki od uzroka predrasuda ljudi prema LGBTQIA+?
- Druga ideja za domaći zadatak: Pronađite lokalnu organizaciju koja pruža pomoć i proverite da li traže volontere. Razgovarajte sa ljudima iz te organizacije o svojim iskustvima iz prethodnog domaćeg zadatka i pitajte ih koja bi oni rešenja ponudili i šta su naučili kao LGBTQIA+ aktivisti.